

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**АНАЛІЗ МЕТОДІВ ТАРИФНОГО  
ТА НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД**

**Методичні рекомендації  
до виконання курсового проєкту  
для здобувачів вищої освіти  
спеціальності 072 "Фінанси,  
банківська справа, страхування та фондовий ринок"  
освітньої програми "Митна справа"  
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків  
ХНЕУ ім. С. Кузнеця  
2024**

УДК 339.543(072.034)

A64

**Укладач В. Ф. Тищенко**

Затверджено на засіданні кафедри митної справи і фінансових послуг.  
Протокол № 1 від 01.09.2023 р.

*Самостійне електронне текстове мережеве видання*

**Аналіз** методів тарифного та нетарифне регулювання ЗЕД  
A64 [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання курсового проєкту для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок" освітньої програми "Митна справа" першого (бакалаврського) рівня / уклад. В. Ф. Тищенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 37 с.

Визначено загальні вимоги до організації процесу підготовки, виконання та захисту курсових проєктів бакалаврів із виділенням основних етапів: вибору теми дослідження; визначення мети та завдань дослідження; розгляду теоретичних аспектів розв'язання проблеми; підбору фактичного матеріалу та його аналізу; формулювання висновків та оцінювання досягнутих результатів. Подано тематику курсових проєктів, структурні елементи, вимоги до їхнього оформлення.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок" освітньої програми "Митна справа" першого (бакалаврського) рівня.

**УДК 339.543(072.034)**

© Харківський національний економічний  
університет імені Семена Кузнеця, 2024

## Вступ

Важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців у закладах вищої освіти є науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти, яка передбачає використання набутих знань і засвоєння методики науково-дослідної роботи під керівництвом викладачів.

Одним із напрямів науково-дослідної роботи є написання та підготовка курсових проєктів. У процесі написання роботи під керівництвом викладачів кафедри здобувачі вищої освіти опановують методи та набувають уміння проведення наукового дослідження.

Як наукове дослідження, курсовий проєкт (КП) є необхідною формою реалізації інтелектуальної діяльності здобувача вищої освіти, залучення його до наукового пошуку: перші самостійні результати створюють особливу атмосферу, яка стимулює творчий розвиток інтелектуальних сил особистості. КП дає змогу виявити творчий і науковий потенціал здобувача вищої освіти, а також може бути сходиною для подальшої наукової роботи. У процесі його підготовки бакалаври розвивають навички самостійного вивчення й узагальнення наукової літератури з будь-якого вузького питання; виявляють нові й нерозв'язані наукові проблеми.

Написання КП допомагає сформувати творче мислення здобувача вищої освіти, перевірити навички збирання, аналізу та інтерпретації джерел, уміння формулювати висновки та пропозиції. Курсовий проєкт показує рівень підготовки здобувача вищої освіти, ступінь оволодіння ним теоретичними знаннями та вміння використовувати набуті в процесі навчання знання з навчальної дисципліни, ухвалювати раціональні фінансово-управлінські рішення.

Мета курсового проєкту полягає в систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань, ознайомленні з методами, напрацьованими іншими дослідниками в певній галузі, а також у науковому пошуку й обґрунтуванні результатів власних досліджень.

Основні принципи виконання КП такі:

ініціативність і добровільність у виборі здобувачем вищої освіти конкретної теми;

обов'язковість і самостійність виконання КП;

індивідуальність консультування науковим керівником кожного здобувача вищої освіти за темою і змістом його курсового проєкту;

відповідальність кожного здобувача вищої освіти за своєчасне і якісне виконання КП та додержання встановленого регламенту його написання.

Під час підготовки КП потрібно виявити розуміння сутності наукових концепцій і теоретичного узагальнення; отримати широку базу фактичного матеріалу; застосувати їх до вирішення поставлених завдань; продемонструвати аналітичне мислення та інноваційні узагальнення; показати ґрунтовні знання зі спеціальності, високий рівень фахових знань; продемонструвати вміння комплексного використання літератури; виявити потенціал до поглибленої аналітичної роботи.

Курсовий проєкт має відповідати таким вимогам:

бути цілеспрямованим, тобто присвяченим дослідженню однієї проблеми;

бути логічно та послідовно структурованим за змістом;

вирізнятися глибиною дослідження та повнотою висвітлення визначених питань;

переконливістю аргументації викладених думок;

точністю і стислістю формулювань, конкретністю викладення матеріалу;

обґрунтованістю висновків і рекомендацій;

умінням працювати з науковими джерелами з теми дослідження.

Успішне проведення наукового дослідження та написання КП залежать від чіткого дотримання основних вимог, що ставлять до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня роботи, її змісту, структури, форми викладення матеріалу, відсутності академічного плагіату в роботі, її технічного оформлення.

У процесі оцінювання КП комісія враховує дотримання вимог до оформлення роботи, якість самого наукового дослідження, уміння презентувати та захистити сформульовані положення та висновки.

Роботи, оформлені з порушенням державних стандартів і встановлених вимог, не допускають до захисту. Невідповідність в оформленні курсового проєкту може суттєво вплинути на остаточну оцінку. Дотримання здобувачем вищої освіти усіх вимог до оформлення курсового проєкту сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, виховує вимогливість до себе, прищеплює певні навички ведення наукового дослідження.

Під час виконання курсового проєкту здобувачі вищої освіти набувають таких компетентностей і результатів навчання (табл. 1).

## Перелік компетентностей і результатів навчання

Компетентності	Результати навчання
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем
ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач
ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним	ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач
СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища	ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні
СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення	ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя
СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні

## Послідовність виконання та зміст курсового проєкту

Перед початком виконання КП здобувач вищої освіти має ознайомитися з основними вимогами щодо написання КП. Крім того, кожен етап написання КП потрібно узгоджувати з науковим керівником. Для раціонального використання часу слід дотримуватися такого алгоритму:

вибір теми, визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;

підбір і аналіз наукових джерел з вибраної теми;

складання попереднього плану;

написання основного тексту роботи;

написання тез доповіді за основними результатами роботи;

формулювання висновків і рекомендацій;

оформлення списку використаних джерел і додатків;

підготовка до захисту курсового проєкту (оформлення презентації та написання доповіді).

Виконання роботи проходить за графіком, затвердженим кафедрою.

**Структура** курсового проєкту має стандартизований характер і містить титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел (літературу), додатки.

Загальний обсяг курсового проєкту становить 30 – 40 с.

**Титульний аркуш** курсового проєкту (додаток А) містить: назву вищого навчального закладу та кафедри; тему роботи; дані про автора роботи; науковий ступінь, учене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника та консультантів; назву міста й рік захисту.

**Зміст** містить назву та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Приклад оформлення змісту наведено в додатку Б.

## Вибір теми курсового проєкту

Виконання курсового проєкту розпочинають із вибору теми та затвердження її кафедрою. Тему КП здобувачі вищої освіти вибирають із запропонованого кафедрою переліку або формулюють самостійно під час консультування з керівником (Додаток В).

До остаточного затвердження тематики є можливим корегування теми відповідно до пропозицій здобувачів вищої освіти. Це дозволяє стимулювати творчий пошук і самостійність наукового дослідження. Під час вибору теми, основними критеріями мають бути актуальність; наявність теоретичної бази; можливість виконання теми з огляду на наявні дані; можливість отримання від упровадження результатів дослідження економічного ефекту.

## Вимоги до написання вступу

**У вступі** розкривають сутність і стан вивчення наукового питання, його значущість, актуальність розроблення, формулюють мету і завдання роботи, об'єкт і предмет, вибрані методи дослідження та їхнє практичне значення.

Висвітлення **актуальності** теми має бути коротким і аргументованим. Правильне викладення актуальності визначає стратегію дослідження, дозволяє відокремити головне від другорядного та визначити проблему власного пошуку. Сформульована **проблема** дослідження орієнтує автора на її розв'язання (теоретичне чи практичне), що зумовлює і мету дослідження.

Після визначення актуальності роботи за алфавітним порядком указують науковців, які займалися досліджуваною проблемою. Наукові праці цих авторів слід обов'язково наводити в списку літератури.

*Приклад: Проблеми акцизного оподаткування було висвітлено в працях О. Бузова [1], В. Васіна [2], С. Гуріна [3], Д. Денисова [4] та інших.*

**Мету дослідження** формулюють як коротко виражений очікуваний результат роботи.

*Приклад формулювання мети роботи. Мета курсового проекту – узагальнити теоретичні аспекти та розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення митного контролю підакцизних товарів.*

Сформульована мета орієнтує дослідника на постановку конкретних **завдань**, послідовне вирішення яких і є необхідною умовою досягнення мети. Завдання формують у формі переліку відповідно до кількості розділів роботи (вивчити..., описати..., визначити..., дослідити..., з'ясувати сутність..., показати..., узагальнити..., установити..., виявити..., довести..., упровадити..., вивести залежність..., установити взаємозв'язок...,

проаналізувати..., розробити..., дати рекомендації та ін.). Формулювати завдання потрібно якомога ретельніше, оскільки опис їхнього вирішення становить зміст розділів курсового проєкту.

*Приклад формулювання завдань роботи:*

*узагальнити історичні та теоретичні аспекти митного контролю;*

*проаналізувати стан зовнішньоекономічної діяльності та оподаткування підакцизних товарів;*

*розробити рекомендації щодо вдосконалення митного контролю підакцизних товарів з урахуванням зарубіжного досвіду.*

**Об'єкт і предмет дослідження.** Об'єкт – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і вибрані для вивчення. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Для того щоб правильно виділити об'єкт і предмет дослідження, рекомендують дотримуватися такого порядку дій:

1. Детально проаналізувати тему і мету дослідження.

2. Виявити конкретну сферу теми дослідження – це буде об'єкт дослідження.

3. Відповісти на основне питання "Що конкретно вивчаємо?" – явища, закономірності, взаємозв'язки, тобто уточнити сферу дослідження. Це буде предмет дослідження.

*Приклад формулювання об'єкта курсового проєкту.*

*Об'єктом роботи є процес митного контролю підакцизних товарів.*

*Приклад формулювання предмета курсового проєкту.*

*Предметом курсового проєкту є методичне забезпечення щодо вдосконалення митного контролю підакцизних товарів.*

Під час написання КП можуть бути використані і загальнонаукові методи (формально-логічні, математичні, статистичні, компетентні та системні) і спеціальні (індуктивні та дедуктивні), що застосовують саме в цій галузі знання і саме в цій дослідницькій роботі.

Наприкінці вступу можна давати посилання на наукові праці здобувача вищої освіти. (За наявності).

*Приклад. Результати курсового проєкту було оприлюднено в [25].*

Рекомендований обсяг вступу – 2 с.



## Вимоги до написання основної частини

Курсовий проєкт передбачає засвоєння, закріплення та розширення теоретичних знань, ознайомлення з методами, та напрацюваннями інших дослідників у відповідній галузі науки, обґрунтування результатів власного дослідження.

**Основна частина** курсового проєкту складається з трьох розділів. У розділах основної частини детально розглядають теорію, методику і техніку дослідження та узагальнюють результати. Матеріали слід систематизувати, ретельно проаналізувати, узагальнити і лише потім використати в тексті роботи.

**Перший розділ** курсового проєкту передбачає розгляд нормативно-правових актів (законів, наказів, інструкцій, постанов тощо) та норм міжнародного права, що стосуються вибраної теми, які встановлюють правові норми та регулюють відносини в межах об'єкта дослідження і містять визначені правила його діяльності.

У цьому розділі передбачено глибокий аналіз головних проблемних питань за темою КП, критичний аналіз положень чинного законодавства, проєктів нормативно-правових актів. Розглядаючи певне питання, слід проаналізувати його законодавче регулювання, визначити проблеми та недоліки.

Доцільно завершувати розгляд питання обґрунтуванням пропозицій щодо вирішення наявних проблем, а також напрямів удосконалення відповідного правового інституту. Власна позиція автора в кожному випадку має бути належно аргументована. Буде доречним проведення порівняльного аналізу положень зарубіжної правової доктрини та практики зарубіжних країн.

Особливу увагу приділяють дискусійним проблемним питанням: протиріччя в законодавстві потрібно критично проаналізувати і на основі цього сформулювати й аргументувати свою думку та пропозиції. Наукові джерела слід використовувати з обов'язковим посиланням на них; запозичення чужих думок без посилання на автора не дозволено. Наукові праці належить використовувати творчо, супроводжуючи наукові положення власними думками і висновками з відповідного питання; просте переписування чужих думок, а також їх пряме цитування у великій кількості є недоцільним.

**Всі нормативно-правові акти застосовують у чинному стані.** Застарілі норми чи акти можна використовувати тільки в порівняльному та історичному аспектах. Робота, котра ґрунтується на положеннях нечинних (застарілих) нормативно-правових актів, не може бути допущеною до захисту й одержати позитивну оцінку.

У **другому розділі** основної частини проводять аналіз статистичних даних за тематикою дослідження. Організація збирання інформації передбачає, насамперед, складання переліку необхідних аспектів із кожного досліджуваного питання, залежно від яких підбирають аналітичні дані (за країнами, світовому господарству загалом, окремими сферами діяльності, підприємствами тощо).

Оптимальним також є аналіз міжнародних рейтингів та індексів, розроблених провідними міжнародними установами й організаціями, з метою дослідження напрямів діяльності країни та зіставлення статистичних даних різних країн світу. Загальний аналіз може бути деталізовано аналізом ключових положень методик рейтингових оцінок, ідентифіковано перелік релевантних факторів, які є складовими інтегрального показника рейтингової оцінки.

Аналітичні показники повинні охоплювати період трьох років (використання застарілих даних призведе до неточних, неактуальних висновків). Вони мають бути вірогідними, достатніми та виконуватися відповідно до чинних методик.

У процесі виконаними роботи доцільно використовувати методичний апарат, що складається з дослідження, аналізу та синтезу, опису, порівняння, індукції, системного і комплексного підходу, вертикального та горизонтального аналізу, факторного аналізу, контент-аналізу, кластерного аналізу, кореляційно-регресійного аналізу тощо.

Результати аналізу слід подавати в таблицях, діаграмах, графіках. Типовими помилками, що допускають здобувачі вищої освіти в аналітичному розділі роботи, є проведення аналітичних дій без обґрунтування їхньої необхідності; відсутність чітких висновків після побудованих таблиць, графіків, рисунків; відсутність структурно-логічного зв'язку між аналітичними діями.

У **третьому** розділі потрібно розглянути світовий досвід розвитку досліджуваного питання, світові тенденції (форсайт-прогнози). Обов'язковим є огляд розвитку наукової думки з теми дослідження в різних

країнах світу, виокремлення спільних та відмінних рис, визначення особливостей і напрямів розвитку.

У розділі доцільно розглянути міжнародні організації, що впливають на формування політики відповідно до теми дослідження, програми міжнародного співробітництва як провідний інструмент розвитку теми дослідження, проаналізувати особливості впливу держави на розвиток вибраної теми, визначити певні моделі її регулювання та виокремити особливості регулювання ЗЕД в зарубіжних країнах.

**Обов'язково слід обґрунтувати напрями адаптації світового досвіду регулювання ЗЕД до особливостей митного регулювання в Україні.**

Під час дослідження використовують методи спостереження, компаративного (порівняльного) аналізу, моделювання, теорії ймовірності, математичної статистики, методи соціальних досліджень (опитування, анкетування) та ін. Результатами дослідження можуть бути емпіричні, графічні та інші залежності, проекти нормативних актів, моделі, схеми та структури, фінансово-економічні рішення, розроблені методики тощо.

Типовими помилками, що допускають здобувачі вищої освіти в оптимізаційному розділі роботи, є такі рекомендації більшою мірою присвячено проблемам оптимізації предмета дослідження в загальному плані, не порушено питання їх практичного застосування до об'єкта, який досліджують; інформація в третьому розділі дублює інформацію першого чи другого розділу; немає чітких висновків за результатами проведених досліджень; немає структурно-логічного зв'язку між аналізом, проведеним у другому розділі, і напрями пошуку резервів оптимізації, які мають бути викладені в третьому розділі.

## **Вимоги до написання висновків**

**Висновки** КП відіграють роль закінчення, зумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації. Цей синтез – послідовне, логічне викладення отриманих підсумкових результатів та їхнього співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі. У висновках стисло узагальнюють виконане дослідження: визначають не тільки його теоретичну значущість, яка впливає з кінцевих результатів, а й практичну цінність.

Висновки тісно пов'язані зі вступом. Мета і завдання курсового проєкту, зазначені у вступі, мають бути відображені у висновках як результати чи рекомендації. У висновках потрібно узагальнити результати дослідження в аспекті окремих розділів основної частин роботи.

Рекомендовано структурувати висновки за розділами роботи. Висновки мають містити стисле викладення теоретичних і практичних результатів, отриманих автором роботи особисто в ході дослідження, а також обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень у певній галузі.

Рекомендований обсяг висновків – 2 – 3 с.

**Посилання на інших авторів, їх цитування, а також наведення загальновідомих істин не допускають.**

## **Формування та оформлення списку використаних джерел і додатків**

Після визначення теми та дослідницького завдання розпочинається інформаційний етап дослідження. Роботу над курсовим проєктом починають із пошуку науково-методичної бази дослідження: законів і нормативно-правових актів, друкованих та періодичних видань, інформаційних і статистичних джерел.

Зібраний матеріал потребує сортування і критичної оцінки. Починаючи дослідження, слід ознайомитися з найновішою літературою з теми. Новіші праці переважно є повнішими і точнішими. Крім того, дослідження теми варто починати з узагальнювальних праць, які дозволять охопити проблемне поле дослідження, а, відповідно, і більш чітко окреслити проблемні позиції, які потребують вирішення.

У **списку використаних джерел** наводять законодавчі, нормативні акти, наукові джерела з досліджуваної проблеми.

Рекомендована загальна кількість позицій у списку використаної літератури – не менш ніж 30 джерел.

Опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Список використаної літератури та додатки не входять у загальний обсяг курсового проєкту.

У список джерел не вміщують праці, на які немає посилання в тексті курсового проєкту, і їх фактично не було використано.

У списку літератури **обов'язково** мають бути зарубіжні видання, а також переважна кількість сучасної наукової літератури (статті, монографії), зокрема праці науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

**У додатках** подають допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсового проєкту:

використані в роботі дані про діяльність об'єкта дослідження за останні три-п'ять років;

проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;

таблиці допоміжних цифрових даних;

інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення завдань, розроблених у процесі виконання роботи;

ілюстрації допоміжного характеру;

тези публікації або статтю автора, що містить найбільш вагомі результати дослідження;

демонстраційний матеріал під час підготовки до її захисту;

інформаційний лист про перевірку роботи на академічний плагіат.

## **Вимоги до оформлення курсового проєкту**

Курсовий проєкт виконують державною мовою. Викладення змісту має бути літературним, чітким і зрозумілим, стиль мови – науковим. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Важливим засобом вираження логічних зв'язків є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку; насамперед; потім; по-перше; по-друге; отже), заперечення (проте; але; тоді як; однак), причинно-наслідкові відношення (таким чином; тому; завдяки цьому; відповідно до цього; унаслідок цього), перехід від однієї думки до іншої, результат, висновок (отже; як висновок; на закінчення зазначимо; усе наведене дає змогу зробити висновок; підсумовуючи; слід сказати...).

Курсовий проєкт слід виконувати тільки за допомогою комп'ютера гарнітурою шрифту **Times New Roman (розмір шрифту 14)** з **інтервалом 1,5** на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 × × 297 мм).

Загальний обсяг курсового проєкту – 30 – 40 с., з огляду на те, що кожен підрозділ становить мінімум 7 с. і максимум 12 с., вступ та висновок – 2–3 с.

Текст роботи розміщують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Для уникнення ситуації, коли нижнє поле по всій роботі відрізняється за розміром, потрібно здійснити такі налаштування у Word: виділити весь текст, у меню "Абзац" у другій вкладці прибрати всі відмітки, особливо стежити, щоб перший пункт "Заборона висячих рядків" був **незаповнений**.

Заголовки структурних частин роботи пишуть великими літерами симетрично до тексту (не можна їх підкреслювати, переносити слова): ЗМІСТ, ВСТУП, 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ... (назва розділу), ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Крапку в кінці заголовків не ставлять.

На попередній сторінці має бути не менше 10 рядків тексту.

Відстань між заголовком розділу і наступним текстом має дорівнювати одному-двом рядкам. Крім того, після заголовка розділу і відповідного відступу на сторінці має бути розміщено не менше трьох рядків тексту.

## Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація розділів у курсовому проекті має бути наскрізною арабськими цифрами **від центру сторінки**. Після номера розділу ставлять крапку і пишуть назву розділу великими літерами, наприклад:

### 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці потрібно подавати безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках курсового проекту, включають до загальної нумерації сторінок. На всі ілюстрації в тексті дають посилання, наприклад: "...на рис. 1.3 наведено етапи реалізації податкової політики".

Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку, наприклад: "Рис. 1.2." (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в КП подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку, наприклад: "Таблиця 1.2" (таблиця друга першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. У тексті слово "таблиця" скорочують як "табл."

У разі перенесення частини таблиці на інший аркуш (сторінку), слово "Таблиця" та її номер указують один раз справа над першою частиною таблиці. Над іншими частинами пишуть слова "Продовження табл." (якщо це друга чи наступна частина) або "Закінчення табл." (якщо таблиця займає більше, ніж дві сторінки) і вказують номер таблиці, наприклад: "Продовження табл. 1.2", "Закінчення табл. 1.2".

Формули в КП нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, у яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ....

2. ....

## Рисунки

Рисунки повинні мати змістовну назву, яку розміщують після номера рисунка. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст).

Відстань між останнім рядком попереднього тексту і рисунком (із числовими значеннями даних), між рисунком і його назвою, між назвою рисунка і пояснювальними даними до нього, між назвою рисунка (або пояснювальними даними) і наступним текстом має дорівнювати 1 рядку. Підпис під рисунком розміщують по центру сторінки.

У рисунках обов'язково подавати назви осей та підписи даних. Гарнітура шрифту в ілюстраціях – Times New Roman, кг. 12.

Рисунки розміщують (**без рамки-контура по периметру**) після посилення на них у тексті, наприклад: "Основні поняття, що відображають зміст і структуру митної політики, включають такі складові (рис. 1.5)". Далі слід зробити висновки щодо динаміки показників, наведених на рис. 1.5. Не можна закінчувати розділ або підрозділ рисунком без тексту на сторінці. Не бажано розташовувати декілька рисунків підряд, не розділяючи їх текстом із поясненнями.

Приклад оформлення рисунка подано на рис.1.

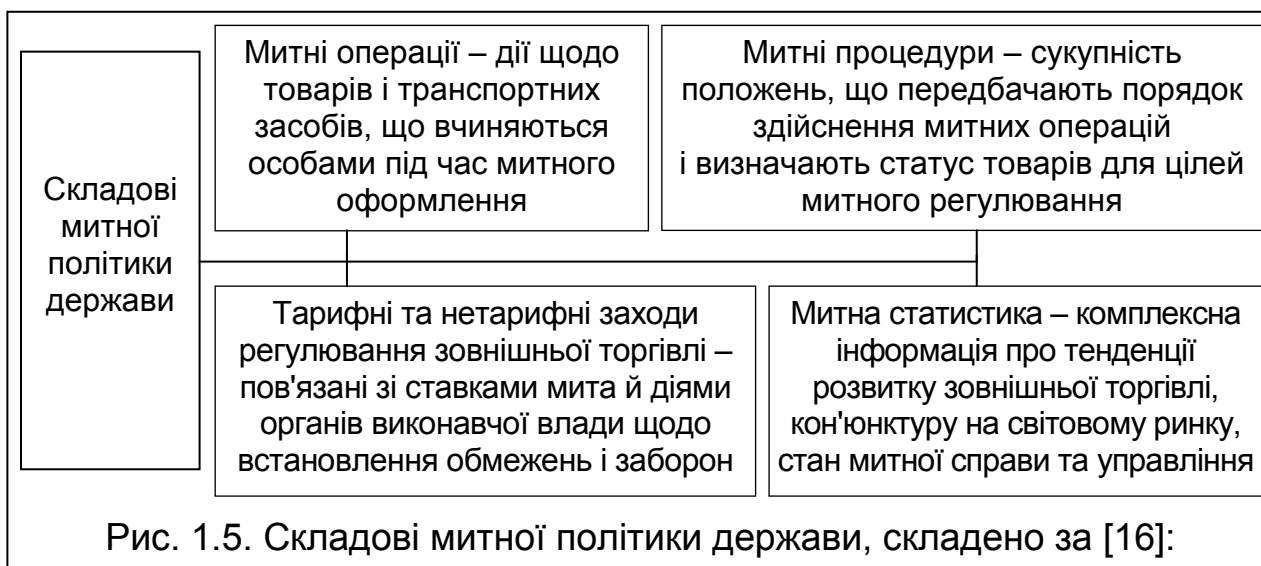


Рис. 1. Приклад оформлення рисунка

### Таблиці

Цифровий матеріал переважно оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця має назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву таблиці та слово "Таблиця" починають із великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф починаються з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих,



якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не меншою за 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, так щоб її можна було читати без повороту переплетеної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. У разі перенесення таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною, усі графи першої частини нумерують арабськими цифрами. На другому аркуші після слів "Продовження табл. (номер)" повторюють нумерацію граф таблиці. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Структуру таблиці наведено на рис. 2.

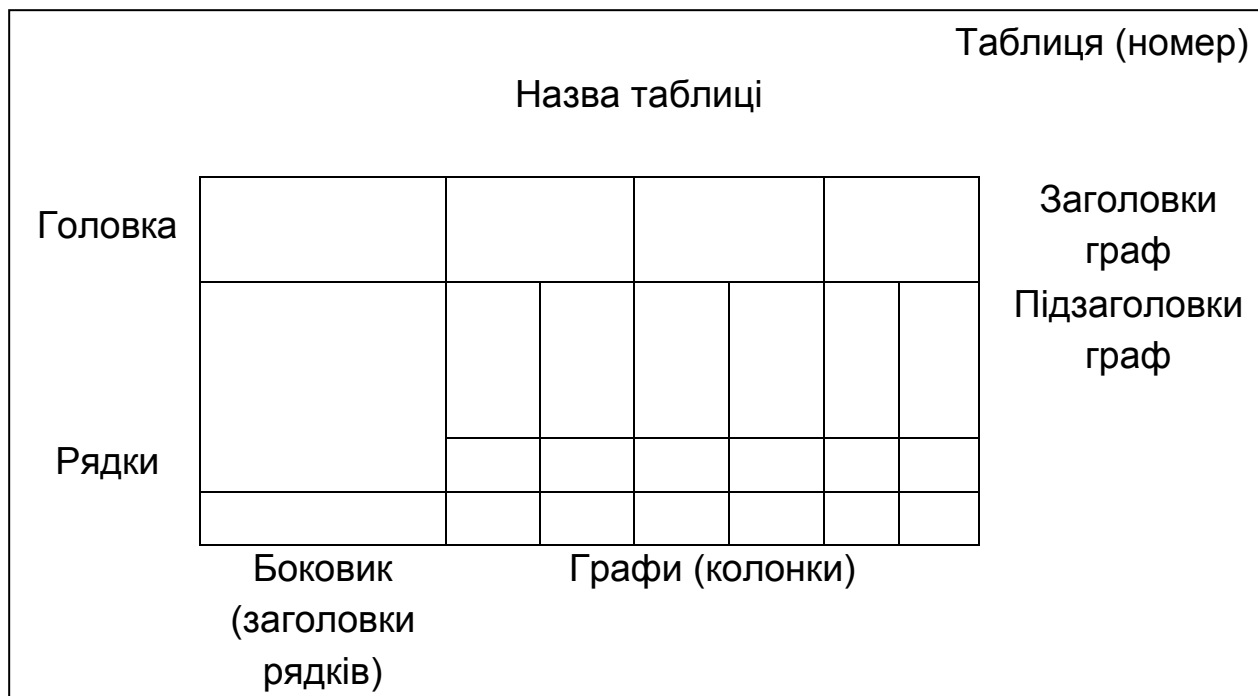


Рис. 2. Структура таблиці

Відстань між словом "Таблиця" й останнім рядком попереднього тексту має дорівнювати одному рядку. Назву таблиці пишуть на наступному рядку. Відстань між назвою таблиці та головкою таблиці, а також між таблицею і наступним текстом має дорівнювати одному рядку. Після головки таблиці на сторінці розміщують не менше двох рядків таблиці.

Розгляньмо конкретний приклад побудови таблиці. Насамперед, у тексті роблять посилання на таблицю. Приклад посилання на таблицю та її оформлення подано на рис. 3.

Митна політика виконує три основні функції, які наведено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Функції митної політики, складено за [38]

Функція	Характеристика
Фіскальна	Пов'язана з наповненням бюджету податками (ПДВ, мито, акцизний податок). Виявляється через тарифні заходи (установлення ставок мита) і нетарифні заходи (плата за видачу ліцензій, дозволів, сертифікатів тощо)
Регулятивна	Пов'язана із застосуванням регулюючих заходів щодо обмежень і заборон, упровадження нових умов митного регулювання
Захисна	Пов'язана із здійсненням митними органами контрольно-перевірочних заходів з метою недопущення на митну територію України неякісних товарів. Також ця функція виявляється в застосуванні спеціальних антидемпінгових мит для захисту виробників від конкурентів

### Рис. 3. Приклад посилання на таблицю та її оформлення

Для компактного подання даних великих таблиць в основному тексті дозволено формувати їхній матеріал кеглем 12 з інтервалом 1.0, але по всій роботі форматування таблиць потрібно робити однаковим. Таблиці обсягом більше однієї сторінки обов'язково виносять у додатки.

### Формули

У роботах формули розміщують безпосередньо після тексту, у якому їх згадують. Перед формулою, після формули та після пояснення до формули залишають один вільний рядок.

Якщо до формули є пояснення, то після неї ставлять кому, якщо ні – крапку.

Номер формули вказують на рівні формули в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх подано у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта наводять із нового рядка з абзацного відступу. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Наприклад:

"На наступному етапі визначають коефіцієнт конкордації  $W$  (2.4):

$$W = \frac{12}{m^2(n^3 - n) - m \sum_{j=1}^m T_j} \sum_{j=1}^n d_j^2, \quad (2.4)$$

де  $T$  – показник рівних оцінок,

$m$  – кількість експертів,

$n$  – напрям дослідження.

Коефіцієнт конкордації може приймати значення в межах від 0 до 1. Його визначають для кожного питання окремо. За повної погодженості думок експертів  $W = 1$ .

## Перелік

Перелік, за потреби, наводять у межах пунктів чи підпунктів. Перед переліком ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією переліку можна ставити арабські цифри або малі букви української абетки, або просто починати з абзацного відступу (бажаний варіант). Наприклад:

"Запропонована система показників відповідає таким вимогам:

придатність для економіко-статистичного і математичного аналізу;

аналітичність, тобто здатність пояснювати причини явищ, відображуваних аналізованими показниками;

коректність, тобто забезпечує потрібну для практичних цілей вірогідність досліджуваного об'єкта;

прогностичність і динамічність, тобто придатність для відображення зміни процесу або явища в часі;

однозначність, тобто під час інтерпретації може бути тільки одне тлумачення".

## Посилання

Під час написання роботи потрібно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводять у роботі. Такі посилання дозволяють відшукати документи і перевірити достовірність відомостей

про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання в тексті роботи на джерела позначають порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: "Поширення для проведення аналізу набули рейтингові методики [92, 129, 130, 190]".

Посилання на рисунки роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: "Як показано на рис. 1.2 ...". Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: "... у формулі (2.1)". На всі таблиці роботи мають бути посилання в тексті, при цьому слово "таблиця" в тексті пишуть скорочено, наприклад: "... у табл. 1.2". У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово "дивись", наприклад: "див. табл. 1.2".

### **Список використаних джерел**

Джерела розміщують у списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, незалежно від типу видання. Відомості про джерела, уміщені до списку, наводять відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання". Приклади оформлення списку використаних джерел подано в додатку Д.

**Примітка.** У процесі виконання курсового проєкту обов'язковим є опрацювання статей науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а саме публікацій у таких наукових журналах: "Економіка розвитку", "Управління розвитком", "Економіка розвитку", "Бізнес Інформ", "Проблеми економіки".

### **Додатки**

Додатки оформлюють як продовження курсового проєкту на наступних його сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Перед додатками на чистому аркуші в центрі посередині великими літерами пишуть слово "ДОДАТКИ" (Times New Roman, кг. 14). На цьому аркуші ставлять номер сторінки (його проставляють у "ЗМІСТІ"), а подальші додатки – **не нумерують**.

**Кожен додаток має починатися з нової сторінки.** У правому верхньому куті над заголовком додатка малими літерами з першої великої пишуть слово "Додаток" і велику літеру, що позначає додаток. Заголовок додатка пишуть нижче від слова "Додаток" малими літерами з першої великої симетрично до тексту.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, **за винятком літер Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ**, наприклад: "Додаток А", "Додаток Б" та ін. Один додаток позначають як "Додаток А".

Якщо додаток не вміщується на одній сторінці, його можна переносити на наступні. На другій сторінці в правому верхньому куті пишуть "Продовження додатка ...", а якщо додаток займає більше ніж три сторінки, на останній пишуть "Закінчення додатка ...".

Якщо в роботі як додатки використовують оригінали документів або їхні копії, і місця для слова "Додаток" і його назви немає, то перед додатком можна розміщувати чисту сторінку, на якій посередині пишуть номер та назву додатка.

Рисунки, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: "Рис. Д.1" – перший рисунок додатка Д; "формула (А.1)" – перша формула додатка А.

У додатках за відповідною літерою **обов'язково** подають результат перевірки роботи на академічний плагіат і публікації за темою курсового проекту (Додаток Е).

## **Порядок захисту курсового проєкту**

Захист курсових проєктів проводять на відкритому засіданні комісії. Дату захисту кожної роботи визначають графіком засідань комісій. Списки здобувачів вищої освіти, допущених до захисту курсових проєктів, подають до комісії не пізніше ніж за тиждень до захисту.

Процедура захисту курсового проєкту є прилюдною і складається з таких дій:

доповіді автора (визначають актуальність, мету, наукову та практичну цінність роботи; питання, винесені на захист; результати роботи). Рекомендована тривалість доповіді слухача – до 5 хв. Приклад оформлення демонстраційного матеріалу до курсового проєкту наведено в додатку Ж;

відповідей на запитання членів комісії та присутніх на захисті;  
підбиття підсумків захисту курсового проєкту.

## **Критерії оцінювання написання та захисту курсowego проєкту**

Написання курсowego проєкту оцінюють за такими критеріями:

1 – 35 балів – структура проєкту не відповідає встановленим вимогам; оформлення проєкту не відповідає встановленим вимогам; проєкт містить ознаки плагіату;

36 – 44 бали – структура проєкту відповідає встановленим вимогам; проєкт оформлено з незначними помилками; кількість наукових джерел у проєкті є недостатньою;

45 – 53 бали – структура проєкту відповідає встановленим вимогам; проєкт оформлено з незначними помилками; кількість наукових джерел у проєкті є достатньою, але включає лише українські джерела;

54 – 60 балів – структура проєкту відповідає встановленим вимогам; проєкт оформлено без значних помилок; кількість наукових джерел у проєкті є достатньою та включає як українські, так і іноземні джерела; за підсумками написання проєкту підготовлено наукову публікацію (тези доповіді або стаття).

Захист курсowego проєкту оцінюють за такими критеріями:

1 – 23 бали – здобувач вищої освіти не підготував презентацію; доповідь не була структурованою, але здобувач вищої освіти її переважно читав і здобувач не відповів на жодне запитання комісії;

24 – 28 балів – здобувач вищої освіти підготував презентацію; доповідь була структурованою, але здобувач вищої освіти її переважно читав і здобувач відповів на 1/3 запитань комісії зі значними помилками;

29 – 35 балів – здобувач вищої освіти підготував презентацію; доповідь була структурованою; здобувач вищої освіти вільно володів матеріалами доповіді і здобувач відповів на 2/3 запитань комісії (можливо, з незначними помилками);

36 – 40 балів – здобувач вищої освіти підготував презентацію, доповідь була структурованою, здобувач вищої освіти вільно володів матеріалами доповіді і здобувач відповів на всі запитання комісії (можливо, з незначними помилками).

## Рекомендована література

### Основна

1. Кормич Б. А. Митне право : навч.-метод. посіб. / Б. А. Кормич, Н. О. Коваль. – Одеса : Фенікс, 2021. – 132 с.
2. Митна справа : навч. посіб. / Кузьмін О. Є. та ін. ; Нац. ун-т "Львів. Політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 240 с.
3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – С. 37–245.
4. Митний контроль та митне оформлення : навч. посіб. / І. П. Кекіш, О. Ю. Сидорович, О. В. Годованець. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – 250 с.
5. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – С. 7–56.
6. Про Митний тариф : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022 р. // Голос України. – 2022. – № 239. – С. 1–28.
7. Танасієва М. М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М. М. Танасієва. – Чернівці : Технодрук, 2021. – 100 с.

### Додаткова

8. Бориченко К. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. / К. В. Бориченко, А. О. Гудзь, О. Є. Панфілов. – Одеса : Фенікс, 2022. – 46 с.
9. Костяна О. В. Митна безпека: її сутність і місце в системі національної безпеки держави / О. В. Костяна // Бізнес інформ – 2020. – № 11. – С. 76–82.
10. Ладанюк А. П. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. П. Ладанюк, Л. О. Власенко, В. Д. Кишенько ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т харч. технологій. – Київ : Ліра-К, 2020. – 352 с.
11. Медвідь В. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) / В. Медвідь, Ю. Данько, І. Коблянська. – Суми : СНАУ, 2020. – 220 с.
12. Митне право ЄС : навч.-метод. посіб. / Г. Л. Карпенко, Н. О. Коваль, О. Є. Панфілова. – Одеса : Фенікс, 2020. – 118 с.
13. Найденко О. Є. Боротьба з контрабандою як один із методів забезпечення митної безпеки держави / О. Є. Найденко, Є. С. Резнікова // Modern Economics. – 2019. – № 17. – С. 172–176.

14. Найденко О. Є. Митні правила захисту інтелектуальної власності в Україні / О. Є. Найденко, К. М. Азізова, Д. М. Островський // Інфраструктура ринку. – 2021. – № 60. – С. 13–20.

15. Найденко О. Є. Нормативно-правове забезпечення проведення експертиз в митній справі / О. Є. Найденко // Бізнес-навігатор. – 2022. – № 3(70). – С. 121–127.

16. Регіональні аспекти митно-податкової політики : монографія / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко, В. В. Карпова та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 247 с.

17. Управління митними ризиками: теорія та практика : монографія / за заг. ред. І. В. Несторишен. – Ірпінь ; Хмельницький : ФОП Стрихар А. М., 2018. – 314 с.

18. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development / O. Kostiana, V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Ostapenko // Financial and Credit Activity : Problems of Theory and Practice. – 2020. – Vol. 3, No. 34. – P. 351–357.

19. The customs policy of the state through the prism of incentives and restrictions / V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Karpova, O. Omelchenko // Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. – 2018. – Vol. 3, No. 26. – P. 256–267.

## **Інформаційні ресурси**

20. Найденко О. Є. Митні режими експорту та імпорту: регулюючий аспект та податкові наслідки [Електронний ресурс] / О. Є. Найденко, К. І. Гунько // Економіка та суспільство. – 2022. – № 46. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2057>.

21. Найденко О. Є. Податкові наслідки та ризики застосування митних режимів [Електронний ресурс] / О. Є. Найденко, Д. М. Островський, К. М. Азізова // Економіка та суспільство. – 2021. – № 31. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-7>.

22. Офіційний сайт Державної митної служби України. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/>.

23. Офіційний сайт Державної податкової служби України. – Режим доступу : <http://tax.gov.ua/>.

24. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.



25. Податкова система [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Ю. Б. Іванов, В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко та ін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 408 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24503>.

26. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984\\_009-13#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#Text).

27. Тертична А. С. Роль митних органів у забезпеченні митної безпеки [Електронний ресурс] / А. С. Тертична, О. Є. Найденко // Економіка та суспільство. – 2023. – № 48. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2251>.

28. Тищенко В. Ф. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. Ф. Тищенко, В. М. Остапенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 193 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28182>.

29. Тищенко В. Ф. Реалізація методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в митній справі [Електронний ресурс] / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко, В. М. Остапенко // Економіка та суспільство. – 2022. – № 35. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1109>.

30. Digitization in the customs risk management [Електронний ресурс] / V. Tyschenko, V. Karpova, V. Ostapenko // Економіка та суспільство. – 2022. – № 37. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-35>.

# Додатки

Додаток А

**Приклад оформлення титульного аркуша курсового проєкту**

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ І ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ**

## **Курсовий проєкт**

**"Аналіз методів тарифного та нетарифне регулювання ЗЕД"**

на тему: " \_\_\_\_\_ "

Студента(-ки) 3 року навчання  
\_\_\_\_\_ групи  
спеціальності 072 "Фінанси, банківська  
справа, страхування та фондовий ринок"  
Савченка І. М. \_\_\_\_\_

Керівник: канд. екон. наук, доцент  
Карпова В. В.  
\_\_\_\_\_

Національна шкала \_\_\_\_\_

Кількість балів: \_\_\_\_\_ Оцінка: ЄКТС \_\_\_\_\_

Члени комісії \_\_\_\_\_ В. Ф. Тищенко  
\_\_\_\_\_ О. Є. Найденко  
\_\_\_\_\_ В. В. Карпова

Харків – 202\_

## Приклад оформлення змісту курсового проєкту

### ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ...	5
2. АНАЛІЗ ...	13
3. СВІТОВИЙ ДОСВІД ...	20
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	35

## Перелік тем курсового проєкту

Адміністративна відповідальність за порушення митних правил.

Удосконалення засобів боротьби з контрабандою (назва товару) під час їх переміщення через митний кордон України.

Визначення країни походження під час переміщення через митний кордон України.

Визначення митної вартості та нарахування митних платежів під час переміщення через митний кордон України (назва товару).

Визначення можливості імпорту / експорту (назва товару) як об'єктів зовнішньоекономічної діяльності підприємства (фірми) та їхнє митне оформлення під час перетинання кордону України.

Використання тарифного та нетарифного регулювання під час переміщення (назва товару) через митний кордон України.

Декларування митної вартості під час переміщення через митний кордон України.

Державне регулювання та контроль під час переміщення товарів через митний кордон України.

Діяльність контролюючих органів у сфері митної справи.

Дотримання умов надання тарифних преференцій під час митного оформлення.

Етика поведінки в роботі митниці.

Захист прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.

Імплементация інституту авторизованих економічних операторів в Україні.

Митна політика України щодо ввезення та вивезення сучасного асортименту (назва товару).

Митна політика України: історія становлення та перспективи розвитку.

Митний контроль: організаційно-правове забезпечення та проблеми вдосконалення.

Нарахування митних платежів під час переміщення через митний кордон України.

Особливості митного оформлення (назва товару) під час їх переміщення через митний кордон України різними видами транспорту.

Особливості пропуску та оподаткування (назва товару), переміщуваних через митний кордон України фізичними особами.

Прагматизм митного оформлення товарів та інших предметів, переміщуваних через митний кордон України.

Удосконалення ефективності роботи митної установи під час проведення митного контролю та декларування.

**Приклади оформлення бібліографічного списку  
використаних джерел, який наводять у курсовому проєкті  
(усі джерела подають в алфавітному порядку)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<b>Книги: Один автор</b>	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с.
<b>Два автори</b>	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 3. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
<b>Три автори</b>	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А. С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
<b>Чотири автори</b>	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т. С. та ін. Київ, 2015. 82 с.
<b>П'ять і більше авторів</b>	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.
<b>Автор(и) та редактор(и)/ упорядники</b>	1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
<b>Без автора</b>	1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 2. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4–5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. 3. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с.
<b>Багатотомні видання</b>	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с.
<b>Автореферати дисертацій</b>	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
<b>Дисертації</b>	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с.
<b>Законодавчі та нормативні документи</b>	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48-49. Ст. 536.
<b>Архівні документи</b>	1. Лист Голови Спілки "Первоцвіт" Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
<b>Препринти</b>	1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
<b>Стандарти</b>	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ).
<b>Каталоги</b>	1. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
<b>Бібліографічні покажчики</b>	1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
<b>Частина видання: книги</b>	1. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 2. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
<b>Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)</b>	1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С. 202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б. В. Київ, 2013. С. 331–335.
<b>Частина довідкового видання</b>	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.



Характеристика джерела	Приклад оформлення
<b>Частина видання: продовжуваного видання</b>	<p>1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p>
<b>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</b>	<p>1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe<sub>2</sub>. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics &amp; Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.</p>
<b>Електронні ресурси</b>	<p>1. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: <a href="http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf">http://lsey.org.ua/5_2017/32.pdf</a>.</p> <p>2. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL: <a href="http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf">http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf</a>. (дата звернення: 15.11.2017 р.).</p> <p>3. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI:<a href="https://doi.org/10.15407/scin12.06.006">https://doi.org/10.15407/scin12.06.006</a>.</p>

## Приклад оформлення публікацій до курсового проєкту

### Публікації за темою курсового проєкту

повернення нереалізованого товару тощо. З метою мінімізації подібних негативних випадків пропонується організаційна схема вибіркової взаємодії аутсорсера і товаровиробника. Дана схема передбачає:

а) залучення представників компанії – аутсорсера до контролю за якістю продукції, що виробляється;

б) спільне обґрунтування аутсорсером та товаровиробником ринкової кон'юнктури, визначення стратегії продажів товарів, що посилює відповідальність товаровиробника та якість готової продукції.

Отже, в процесі конкретизації координаційного механізму контрактації в системі логістичної взаємодії, суттєвим резервом товароруку слід визначити формування інституційної бази регулювання ланцюгів товароруку та його подальшого логістичного регламентування з урахуванням нестабільності зовнішнього ринкового середовища.

1. Переваги аутсорсингу. URL: <https://tribun.com.ua/44983>

2. Логістично-аутсорсингова платформа як основа формування транспортно-логістичної системи регіону. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6000><http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6000>

**Найденко О.Є.**

к. е. н., доцент

**Тертична А.С.**

студентка

Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

#### ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ

В Україні зараз діє податок на прибуток підприємств (ППП), який, за своєю будовою, є досить стандартною системою в міжнародній практиці. Основне призначення даного податку є регулювання підприємницьких діяльності, стимулювання розвитку інвестиційних процесів та нарощення капіталу суб'єктів підприємництва.

Об'єктом податку на прибуток підприємств є прибуток із джерел походження з України та за її межами, який обчислюється коригуванням фінансового результату до оподаткування, що визначається у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, що виникає відповідно до положень Податкового кодексу. Податковою базою податку на прибуток підприємств визнається грошове вираження прибутку як об'єкта оподаткування, визначеного згідно із статтею 134 Податкового кодексу України [0]. Базовою ставкою податку на прибуток підприємств є 18%.

Податок на прибуток підприємств в Україні належить до бюджетоутворюючих податків, проте, в контексті фіскальної ефективності поступається податку на додану вартість та акцизному податку. У 2018 році обсяг надходжень від ППП до Зведеного бюджету України становив 106182,3 млн. грн., або 8,97 % сукупних доходів, надалі фіскальний ефект від його справляння почав збільшуватися. У 2019 році надходження від ППП становив 117316,8 млн. грн., а у 2020 році – 118471,8 млн. грн.

Податок на прибуток підприємств є фактично податком на капітал. Як свідчить світовий досвід, якщо ефективна ставка податку на капітал вкладений в бізнес є дуже високою, це може негативно вплинути на приплив інвестицій в економіку країни. В Україні, ставка податку на прибуток підприємств становить 18%, в той час, як середня ставка даного податку в Європі перевищує 20%, а в ЄС – 22%. Але не зважаючи на покращення податкової системи приплив іноземних інвестицій в вітчизняну економіку скорочується. Дана тенденція обумовлена низкою причин серед яких варто виділити високий рівень корупції.

**Приклад оформлення демонстраційного матеріалу  
до захисту курсового проєкту**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ І ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

**ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ**

**до курсового проєкту**

**"Аналіз методів тарифного та нетарифне регулювання ЗЕД"**

на тему: " \_\_\_\_\_ "

Студента(-ки) \_\_\_\_ курсу

\_\_\_\_\_ групи

спеціальності 072 "Фінанси, банківська  
справа, страхування та фондовий ринок"

Савченка І. М. \_\_\_\_\_

Керівник: канд. екон. наук, доцент

Карпова В. В.  
\_\_\_\_\_

## Зміст

Вступ .....	3
Послідовність виконання та зміст курсового проєкту .....	6
Вибір теми курсового проєкту .....	6
Вимоги до написання вступу .....	7
Вимоги до написання основної частини .....	9
Вимоги до написання висновків .....	11
Формування та оформлення списку використаних джерел і додатків .....	12
Вимоги до оформлення курсового проєкту .....	13
Порядок захисту курсового проєкту .....	21
Критерії оцінювання написання та захисту курсового проєкту .....	22
Рекомендована література .....	23
Основна .....	23
Додаткова .....	23
Інформаційні ресурси .....	24
Додатки .....	26

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

# **АНАЛІЗ МЕТОДІВ ТАРИФНОГО ТА НЕТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД**

**Методичні рекомендації  
до виконання курсового проєкту  
для здобувачів вищої освіти  
спеціальності 072 "Фінанси,  
банківська справа, страхування та фондовий ринок"  
освітньої програми "Митна справа"  
першого (бакалаврського) рівня**

*Самостійне електронне текстове мережеве видання*

Укладач **Тищенко** Вікторія Федорівна

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2024 р. Поз. № 21 ЕВ. Обсяг 37 с.

---

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру*

**ДК № 4853 від 20.02.2015 р.**